

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

Foto: Pixabay

SÜGIS TOOB PÕLLUMAJANDUS- POLIITIKASSE UUSI TUULI

Valminud on strateegilise dialoogi ettepanekud, tööd alustas uus Europarlamendi koosseis

Brüsseli koridorid on kihamas ootustest ja uutest ideedest, mis on välja pakutud äsja lõppenud strateegilise dialoogi käigus. Nende hulgas on nii põllumehe rõõmustavaid toetusavaldusi kui ka murettekitavaid mõtteid, mis edasist lahtiharutamist vajavad. Samal ajal on tööd alustamas uus Europarlamendi koosseis, kellele on seatud suured ootused poliitikakujundamine taas mõistuspäraseks muuta ning põllumajandus strateegilise sektorina ausse tõsta. Põnevust pakub ka Euroopa Komisjoni uute volinike ametisse määramine; kes loodetavasti on oma eesmärkide teostamisel tasakaalukad ning sektori reaalsust arvestavad. EL-i teraviljakasvatajad on aga silmitsi halva ilma tõttu rikutud saagiga. Muret tekitavad ka mitmed hiljuti vastu võetud uute seadusaktide rakendamise nüansid, näiteks raadamisvabade toodete ja looduse taastamise määrused, tööstusheite direktiiv, seni tunnustamata uued genoomitehnikad hpm. Copa-Cogeca astub sügisele vastu aga uue peadirektoriga, kelleks esimest korda organisatsiooni ajaloos on naine Kreekast; Elli Tsiforou.

SELLES NUMBRIS:

- Strateegiline dialoog - 2
- Uus Europarlament - 3
- Looduse taastamine - 4
- "Talust taldrikule" - 5
- Raadamisvabad tooted - 7
- Uued genoomitehnikad - 8
- Turuülevaade - 9
- AgETS - 10
- Taani süsinikumaks - 11
- Copa-Cogeca uus juht - 12

Foto: Pixabay

Foto: Euroopa Komisjon

STRATEEGILINE DIALOOG JÕUDIS ESIMESE TULEMUSENI

Ekspertgrupp esitas soovitused poliitika kujundamiseks

4. septembril esitles Euroopa Komisjoni president Ursula Von Der Leyen strateegilise dialoogi aruannet, mille alusel töötab ta välja oma visiooni tulevases ELi põllumajanduspoliitikast. Von der Leyen algatas strateegilise dialoogi vastuseks möödunud sügisel üle Euroopa toimunud põllumeeste meeleavaldustele eesmärgiga vähendada polariseerumist ning muuta poliitikate väljatöötamise ülalt-alla meetoodikat. Ekspertgruppi kuulusid lisaks põllumeeste ja noortalunike esindajatele ka teadlased, tarbijate, keskkonna-, looma- ja linnukaitsjate ning Euroopa Keskpanga esindajad. Copa-Cogecast osalesid mõlema organisatsiooni presidendid Christiane Lambert (FNSEA, Prantsusmaa) ja Lennart Nilsson (LRF, Rootsi). Strateegiline dialoog toimus täielikult kinniste uste taga, et võimaldada osapooltele rahulikku arutelu ja vältida liigvaraseid lekkeid ning kogu ühiskonna kaasamist sotsiaalmeedia kaudu, mis oleks dialoogi summutanud.

TEGEMIST ON SOOVITUSTEGA, MITTE VEEL SEADUS- ANDLUSEGA

Pea aastapikkuse pingelise töö tulemusena neljas töögrupis esitlesid eksperdid dokumenti, mis koosneb kolmest osast: olukorra kirjeldus, 10 põhimõtet, millest poliitika kujundamisel lähtuda ning hulk konkreetseid soovitusi, näiteks kuidas saavutada kestlikke toidusüsteeme, viia ÜPP vastavusse kaasaja nõudmistega, rahastada üleminekut, tagada ELi põllumeeste konkurentsivõime ja vastupidavus, vähendada sektori heiteid, tagada juurdepääs innovatsioonile jpm. Tegemist on soovitustega komisjonile, mitte veel seadusettepanekutega; nüüd on komisjoni otsustada, milliseid mõtteid ja nüansse nad üles korjavad ning mil viisil selle seadusandluseks „tõlgivad“.

TULEMUS ON HEA, KUID ON KA SUURI VÄLJAKUTSEID

Mitmed EL ülesed ja liikmesriikide meediaväljaanded kiirustasid esile tõstma võimalikke kitsaskohti ja väljendasid üllatust suunamuutuse üle põllumeeste nõudmistes. Dialoogis isiklikult osalenud Copa ja Cogeca presidentide hinnangul on tulemus aga üle ootuste

positiivne, kuigi dokumendis on siiski ettevaatust ja edasisi läbirääkimisi nõudvaid kohti. On arusaadav, et kõik osapooled tulid laua taha oma nõudmistega; samas oli eesmärk saavutada kokkulepe, millele kõik nõustuksid alla kirjutama, mistõttu tuleb kirjapandut vaadata kui tõelist kompromissi. Näiteks ei ole soovitus ühtki numbriliselt väljendatud eesmärki (erinevalt nt Rohelepp eesmärkidest); ka ei ole kuskil märgitud loomade arvu vähendamist – tõsi, kompromissina läks kirja ELi elanike dieedi muutmise vajadus taimsete toodete tarbimise suunas. Samas on isegi üllatav, et teatud osapooled, kelle tavapärase eesmärk on igasugune põllumajanduse toetamise lõpetamine, nõustused ettepanekuga tagada asjakohane rahastamine põllumajandussektori eesmärkide täitmiseks ning luua eraldi õiglase ülemneku fond kestlikkusele ülemineku finantseerimiseks. Heaks saavutuseks võib lugeda ka kirja saanud aluspõhimõtteid, et põllumajandussektoril on ELis strateegiline roll ning elujõulised maapiirkonnad on toidujulgeoleku ning ühiskonna elujõulisuse ja demokraatia alustala.

MÕTTEID STRATEEGILISEST DIALOOGIST

Euroopa Komisjon peaks:

- vähendada halduskoormust farmide jaoks, kes panustavad negatiivsete kõrvalmõjude vähendamisele
- pakkuma sotsiaalmajanduslikku tuge kõige rohkem vajavatele põllumajandustootjatele
- looma ajutise ja täiendava õiglase ülemineku fondi, et kiirendada sektori kestlikkuse üleminekut
- tagama kaubandus- ja kestlikkuse poliitikate suurema kooskõla
- välja töötama 2026. aastaks ELi taimse toidu tegevuskava, et tugevdada taimseid tarneahelaid alates põllumajandustootjatest kuni tarbijateni
- looma tervikliku meetoodika kasvuhoonegaaside heitkoguste arvestussüsteemi ja eesmärkide seadmiseks erinevatele põllumajandusliikidele ja tingimustele
- algatama loomakasvatuse võtmerolli käsitleva strateegia väljatöötamise protsessi, mis põhineb kindlatel teaduslikel tõenditel ja kõigi sidusrühmadega konsulteerimisel.
- astuma konkreetseid samme, et toetada spetsiaalse tegevuskava kaudu põlvkondade uuendamist toidusüsteemides

EDASISED SAMMUD

President Von der Leyen lubas visioonidokumendi esitada 100 päeva jooksul peale uue ametiaja algust. Copa-Cogeca ja liikmesriikide esindajad analüüsivad strateegilise dialoogi soovitusi põhjalikult ning teavitavad komisjoni, millised ettepanekud on teretulnud ning millised problemaatilised või lausa vastuvõetamatud. Võimalik, et ka Euroopa Parlamendil on huvi esitada dokumendi kohta omaalgatusliku raporti. Komisjoni visioonidokumendi võimalikuks ilmumisaajaks peetakse ajavahemikku aprillist septembrini 2025.

UUS EUROPARLAMENT PEAB PÖLLUMAJANDUSE TAAS AUSSE TÕSTMA

Copa-Cogeca ootused parlamendile ja komisjonile järgmiseks ametiajaks

Põllumajandus on Euroopa majanduse alustala, mis toetab paljusid teisi sektoreid ja tegevusi. Hiljutised põllumeeste meeleavaldused näitavad, et sektor tuleb kiiresti tagasi tuua tuleviku-arutelude keskmesse. Euroopa Komisjoni presidendi algatatud strateegiline dialoog põllumeestega on samm õiges suunas. Copa-Cogeca toob välja 7 võtmetähtsusega teemat ning 4 olulist tegevust, mis peaksid saama uue Europarlamendi ja Euroopa Komisjoni prioriteetideks põllumajandussektori arendamisel.

7 PÖLLUMAJANDUSSEKTORI PRIORITEETI

1. Ühildada kliimamuutuse leevendamise, looduskaitse ja toidu tootmine. Põllumehed saavad keskkonnakaitse ja kestlikkuse nõudmistele vastata tingimustel, et nende konkurentsivõime tagatakse. Põllumajandussektori majanduslik stabiilsus tuleb tõsta olulisimate teemade hulka, eriti inflatsioonitrende silmas pidades. Põllumeeste positsiooni tarneahelas tuleb paremini kindlustada.

2. Tugevdada ELi põllumajanduse konkurentsivõimet ja kasumlikkust, säilitades samal ajal kestliku tootmispotentsiaali. Copa-Cogeca teeb ettepaneku koostada põllumajanduse (staatuse) taastamise seadus (*Agri Restoration Act*). Selle põhimõtted oleksid järgmised: 1) kaitsta põllumajandussektorit, samal ajal kui EL kaitseb loodust 2) tagada seaduslik juurdepääs olulistele põllumajandustegevuseks vajalikele ressurssidele (maa, vesi ja energia) ja kaitsta neid. Esmatähtis on tagada kõigi seadusandlike algatuste ja poliitika sidusus ja tunnustada inimeste, majanduse ja toiduga kindlustatuse tähtsust nii ELis kui ka väljaspool arvestades kõiki kolme kestlikkuse sammast. Vaja on tõhusamaid ja kiiremini kasutatavaid turu- ja riskijuhtimismeetmeid.

3. Tagada põlvkondade uuenemine põllumajanduses. Vaja on ambitsioonikat ja põhjalikku ELi strateegiat põlvkondade uuenemise jaoks põllumajandussektoris, sh põllumajandusühistutes. Noortootjate sotsiaalmajanduslikke võima-

Foto: Pixabay

lusi tuleb kajastada kõikides tulevastes põllumajanduse-, kliima- ja keskkonnaalastes seadusaktides.

4. Parandada taimede ja loomade tervist ning heaolu teadusuuringute, innovatsiooni ja digitaal tehnoloogia edendamise kaudu. EL vajab uute aretustehnoloogiate kohta kindlat, proportsionaalset ja teaduslikku reguleerivat raamistikku. Copa-Cogeca kutsub komisjoni üles välja töötama väetiste strateegia, mis toob väetiste strateegilise autonoomia ja läbipaistvuse ELi turule ja tunnustab ringmajanduse rolli. Loomade heaolu käsitlevate õigusaktide läbivaatamine on hädavajalik ning peab põhinema teadusele ja teostatavusuuringutele, sealhulgas tuleb vaadata mõju kaubandusele ja konkurentsivõimele ning tagada asjakohane ülemineku periood. Copa-Cogeca on laboris kasvatatud toidu kui põllumeeste tööst eraldatud tootmisviisi populariseerimise vastu.

5. Suurendada ELi põllumajandustootjate ja metsanduse panust taastuenergiasse ja biomajandusse. EL peaks biomajanduse uuesti päevakorda võtma. Puidupõhisel biomajandusel on potentsiaali panustada Euroopa Roheleppe üleminekusse elurikkuse eesmärke kahjustamata. Põllumajandussektor kui strateegiliselt oluline sektor võib pakku- da ka detsentraliseeritud energialahendusi farmis.

6. Tugevdada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori ühistute vastupanu- ja konkurentsivõimet. Põllumajandusühistute konkurentsivõime tõstmiseks tuleb maksimeerida panust nende jätkusuutlikku majanduskasvu ja vältida nende loodud positiivsete mõjude ohtu seadmist. Selleks on oluline, et ELi institutsioonid arvestavad ühistute spetsiifilisi vajadusi ja juhtimiselemente. Tuleb kaaluda ühistute tunnustamist tootjaorganisatsioonidena nende endi taotlusel ühise turukorralduse määruse raames.

7. Investeeringud ja innovatsioon elujõulistesse maapiirkondadesse. Põllumehed vajavad nad kaasaegseid elu- ja töötingimusi maapiirkonnas ning juurdepääsu teenustele ja haridusele. Järgmise ELi mandaadi jooksul tuleks teha ettepanek ELi maaelu infrastruktuuri kava kohta, samuti maapiirkondade pikaajalise visiooni tugevdamise ja raken- damine kohta aastaks 2040.

**Põllumajandussektori
majanduslik stabiilsus tuleb
tõsta olulisimate teemade
hulka.**

4 TEGEVUST, MIS VÕIMALDAVAD PÖLLUMAJANDUSSEKTORI EESMÄRGID SAAVUTADA

1. Eelarve ajakohastamine: järgmine ELi eelarve peaks paremini kajastama ELi ambitsioone põllumajanduse valdkonnas. Kuigi on tõsi, et ÜPP eelarve moodustab umbes kolmandiku ELi eelarvest, siis põllumajandus kasutab 0,4% SKT-st, samas kui tema panus on kolm korda suurem (2022. aastal ligikaudu 1,3% ELi SKTst). Lisaks, kui EL laieneb, on vaja suuremat rahastamist. Mõistame, et ELi eelarvevajadusi on palju, ei tohiks täiendavad meetmed/politiikad tulla ÜPP eelarve arvelt. Pigem on vaja rohkem sünergiat teiste fondidega.

2. ELi kaubanduspoliitika vastavusse viimine sisepoliitilistele eesmärkidega. Õiglasel kaubanduse tagamine, mis tagab vastastikkuse tootmisstandardite tingimuste järgimine on eriti oluline nn kestlikkuse lekke vältimiseks, samas aitab mitte ohverdada ELi tootmist ja läbipaistvust tarbijate jaoks. Kui ELis on rangemad piirangud ja tootmisstandardid, siis eeldame, et meid koheldakse õiglaselt rahvusvahelisel tasemel.

3. Teostatavusuuringud põllumajandusega seotud uute seadusettepanekute kohta. Arvestades Euroopa põllumajanduspoliitika üha enam valdkondadevahelist olemust peaksid kõik uued algatused sisaldama mõju hindamist, sealhulgas 1) selle teostatavuse ja vajalikkuse kohta, 2) selle mõju kohta tootmisele, maa ja maapiirkondade arengule, 3) põlvkondade uuenemisele ja 4) rahalistele tagajärgedele.

4. ELi põllumajanduse ja maapiirkondade volinik peaks ühtlasi olema ka Euroopa Komisjoni asepresident, kellel on poliitikate kujundamisel võtmeroll. Komisjoni voliniku ja asepresidendi rolliga peaksid kaasnema sihtotstarbelised ressursid (nii rahalised kui ka inimressursid), mis oleksid kooskõlas toidujulgeoleku ja taskukohasuse tagamise strateegilise tähtsusega. Sama silmapaistev roll tuleks tagada Euroopa Parlamendi põllumajanduskomisjonile ja põllumajandusministrite nõukogule, kellel on pädevus kõigis põllumajanduse tarneahela valdkonnaga seotud teemades. Uue, toiduvaldkonna peadirektoraadi (DG Food), loomine ei oleks hea lahendus põllumajanduse rolli tugevdamiseks. Euroopa Komisjoni ja põllumeeste vahel peab olema pidev strateegiline dialoog, et saada tagasisidet tehtud ettepanekute kohta. Copa-Cogeca nõuab komisjoni kodanikuühiskonna dialoogigruppide tegevuse tugevdamist, mis võimaldab tõhusat ja läbipaistvat põllumajandustootjate osalemist seadusettepanekute ja algatuste ettevalmistuse protsessis.

Foto: Pixabay

LOODUSE TAAS- TAMISE MÄÄRUS HAKKAS KEHTIMA

Rakendamise murekohad on endiselt lahendamata

Kahel viimasel aastal Brüsselis tugevaid kirgi kütnud Looduse taastamise määruse saaga jõudis lõpule. Peale komisjoni, parlamendi ja nõukogu kolmepoolseid läbirääkimisi kinnitas parlament kokkuleppe täiskogu istungil 27. veebruaril. ELi Keskkonnaministrid võtsid teksti ametlikult vastu 17. juunil 2024. Looduse taastamise määrus avaldati Euroopa Liidu Teatajas 29. juulil ning hakkas kehtima 18. augustil 2024. a.

Copa-Cogeca hinnangul on algusest peale olnud tegu kehvade ettepanekuga, mille rakendamise ebaselgus hakkab põhjustama juriidilisi lahinguid nii piirkondlikul, riiklikul kui ka Euroopa tasandil. Vastuseks on küsimus ökosüsteemide taastamise selge ja järjepideva rahastamise puudumisest, mis osaliselt seletab seda määrust ümbritsevat suurt piinlikkust ja ülepeakaela tegetsemist.

EDASISED SAMMUD

- Komisjon esitab 1. detsembriks 2024 rakendusaktide eelnõud artikli 24 lõikes 1 osutatud komiteele, et kehtestada ühtne formaat looduse taastamise määruse jaoks liikmesriikides.
- Komisjon peaks 12 kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast ja liikmesriikidega konsulteerides esitama aruande koos analüüsiga, milles tehakse kindlaks kõik lüngad käesoleva määruse rakendamisel. Sellele aruandele tuleks vajaduse korral lisada ettepanekud piisavate meetmete kohta, sealhulgas vajalikud finantsmeetmed tuvastatud puudujääkide kõrvaldamiseks, näiteks sihtotstarbelise rahastamise loomine.
- Iga liikmesriik esitab 1. septembriks 2026 komisjonile artiklites 14 ja 15 nimetatud riikliku taastamiskava eelnõu.

Loe Looduse taastamise määrust [SIIT](#).

Foto: Pixabay

„TALUST TALDRIKULE“: MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL?

Seadusloome kulgeb oodatust aeglasemalt

20. mail 2020 võttis Euroopa Komisjon vastu teatise „Talust lauale strateegia õiglase, tervisliku ja keskkonnasõbraliku toidusüsteemi jaoks“, mille prioriteetidid ja väljakutsed on seotud toiduahela iga etapiga. Strateegia kuulutas välja nii seadusandlikud kui ka mitteseadusandlikud algatused, mis olid loetletud tegevuskavas. Viis aastat on läinud lennates ja kuigi tundub, et uusi seadusettepanekuid on Brüsselist tulnud nagu Väändrast saelaudu, on suur osa kavetatust siiski veel pooleli. Septembris ametisse astuv uus Europarlamendi koosseisul ja novembris tööd alustavatel volinikel tuleb otsustada, kas jätkatakse vana rada või järgitakse uusi, võib-olla veelgi suurejoonelisemaid ideid.

LÕPETATUD SEADUSANDLIKUD ALGATUSED

- 2020. a. soovitus liikmesriikidele **ÜPP strateegiakavade** kohta;
- 2021. a. hädaolukorrakava **toiduainetega varustatuse ja toiduga kindlustatuse tagamiseks kriisi ajal**;
- 2021. a. juulist kehtiv (vabatahtlik) **EL vastutustundliku toidukäitlemise ja turundustavade tegevusjuhend**;
- 2022. a. vastu võetud uued eeskirjad **bioloogilisi toimeaineid sisaldavate taimekaitsevahendite turustamise** ja pestitsiidide statistika kogumise hõlbustamise kohta;
- 2023. a. vastu võetud määrus põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrgu ümberkujundamisest **põllumajandusliku kestlikkuse andmevõrguks**;
- 2024. a. vastu võetud direktiiv **äriühingute kestlikkuselase hoolsuskohustuse** kohta;
- 2024. a. vastu võetud direktiiv **põllumajandusettevõtetes süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimise** kohta – ootab avaldamist ELi teatajas, misjärel hakkab kehtima.

POOLELIOLEVAD ALGATUSED

- **Taimekaitsevahendid:** 2022. aastal esitas komisjon ettepaneku taimekaitsevahendite säästva kasutamise kohta, kuid parlament lükkas selle tagasi, mispeale komisjon teatas ettepaneku tagasivõtmisest 2024. aastal. Siiski on oodata teema uuesti lauale tulekut lähitulevikus.
- **Uued genoomitehnikad:** Komisjon esitas 2023. aastal ettepaneku UGT kohta. Parlament võttis oma seisukoha vastu 2024. aastal, kuid nõukogu peab veel ühise seisukoha leidma.
- **Loomade heaolu:** 2023. aasta lõpus esitas komisjon seadusandliku ettepaneku loomade heaolu kohta transpordi ajal. Parlamendi eelmine koosseis ei jõudnud raportit koostada, samuti ei tegelenud selle teemaga ELi nõukogu Belgia eesistumise ajal 2024. aasta I poolel. Edasisi arenguid on oodata alates käesoleva aasta sügisest.
- **Toiduraiskamine:** 2023. aasta juulis avaldas komisjon ettepaneku jäätmete raamdirektiivi muutmiseks. Ettepaneku eesmärk on vähendada toidu raiskamist, kehtestades liikmesriikidele 2030. aastaks kohustuslikud toidujäätmete vähendamise eesmärgid. Parlament kinnitas sellekohase raporti märtsis ning nõukogu leppis kokku üldises lähenemisviisis juunis. Kolmepoolsed läbirääkimised algavad sügisel.

OOTEL OLEVAD "TALUST TALDRIKULE" ALGATUSED

- **Kestlikud toidusüsteemid** – vaatamata 2022. aastal toimunud avaliku arvamuse küsitlusele ja märkusele komisjoni 2023. aasta tööprogrammis on see algatus seni veel esitamata.
- **Toiduainete märgistamine** – ühtki ettepanekut ei ole esitatud 2022. aastaks välja kuulutatud pakendi esikülje toitumisealase märgistuse eeskirjade läbivaatamise, teatud toodete päritolu märkimise ning „kõlblik kuni“ ja „parim enne“ kuupäeva märgistamise kohta. Samuti on esitamata 2024. aastaks välja kuulutatud ettepanek toiduainete kestlikkuse märgistamise kohta.
- **Loomade heaolu aspektid** – väljakuulutatud seadusettepanekud loomade tapmise ja loomade heaolu märgistuse kohta loomsete toiduainete pakenditel on veel esitamata.

- **Toitainelise koostise kehtestamine** - toitainete piirmäärasid käsitlevaid õigusakte (väljakuulutatud 2022. a.) ei ole veel esitatud. (Algatuse eesmärk oleks toitumis- ja tervisealaste väidete jaoks kehtestada toitaineline koostis. Need on toitainete läviväärtused, näiteks rasva-, soola- ja suhkrusisaldused, mille ületamisel tuleb toitumis- või tervisealaste väidete kasutamist piirata või keelata.)
- **Toiduga kokkupuutuvad materjalid** - uued eeskirjad toiduga kokkupuutumiseks mõeldud ringlussevõetud plasti kohta jõustusid 2022. aastal, kuid 2023. aastaks kavandatud toiduga kokkupuutuva materjale käsitlevate ELi seaduste läbivaatamist oodatakse veel.
- **Promotsioonipoliitika** - pärast promotsioonipoliitika hindamist teatas komisjon, et eesmärk on suurendada ELi põllumajandus- ja toiduainete edendamise kampaaniate rolli säästvas tootmises ja tarbimises 2022. aastal. Ettepanek on veel avaldamata. Küll aga kavatakse oluliselt vähendada promotsioonipoliitika rahastamist järgmisel eelarveperioodil.
- **Turustusstandardid** - ettepanek kala- ja mereandide turustusstandardite kohta on esitamata.
- **Toiduhanked ja koolikavad** - Komisjon teatas, et teeb 2023. aastal ettepaneku kehtestada miinimumkriteeriumid toidu kestlike riigihangete kohta, kuid ei ole seda veel teinud. ELi koolikavade õigusraamistiku läbivaatamist oodati 2024. aasta märtsi lõpuks, kuid seni ei ole tulemusi avaldatud.
- **Söödalisandid** - praegused söödalisandite eeskirjad plaaniti üle vaadata 2021. aastal. Läbivaatamine lükati algselt edasi 2023. aastasse ja nüüd ei toimu see eeldatavasti enne 2024. aasta lõppu.

Roheülemineku maksumus osutus arvatust oluliselt suuremaks.

ELi institutsioonid on üleminekuks sobimatud, poliitika valmistati ette ebaefektiivselt.

Foto: Pixabay

Foto: Pixabay

ROHELEPPE VAJAKAJÄÄMISTEST...

... ja mõtteid, kuidas seda parandada

Hiljuti on ilmselt mõnedki kodanikud endalt küsinud, miks tekitab rohelepe nii palju probleeme nii paljudele majandussektoritele? Sellele on püüdnud vastust leida mõttekoda, kes tegeleb komisjonile ja nõukogule alternatiivsete sõltumatute poliitikastrateegiatega otsimisega (*Independent Tripartite High Level Groups on Policy Innovation*). Grupp tutvustas oma mõtteid ka Copa presiidiumile.

KOLM MEGA-VÄLJAKUTSET

Reguleerimine ei ole esmane meetod majanduse muutuse esilekutsumiseks, see pigem takistab ettevõtlust. Tekkis 3 mega-väljakutset:

- 1)** roheülemineku maksumus on oluliselt suurem, kui arvati. Muutuvad majanduslikud, sotsiaalsed, geopoliitilised kontekstuaalsed tingimused; suurem mõju tööstusele ja põllumajandusele, kodumajapidamistele; ühisturu killustumise, investeringute vähenemise oht, idufirmade ja laienevate ettevõtete väljaränne, kaubandusprobleemid.
- 2)** ei arvestatud EL institutsioonide ja süsteemi sobimatusga üleminekuks. Silotorni lähenemisviis, ebapiisavad mõjuhinnangud ja konsultatsioonid,
- 3)** poliitika ettevalmistamise ebaefektiivsus (seadusettepanekud töötasid välja mitte-majanduseksperdid) ja poliitiseerimine komisjonis ja parlamendis, nõukogu rolli vähenemine.

SOOVITUSED PÕLLUMAJANDUSSEKTORILE

- Taastage sektori ettevõtlikkus ja kasumlikkus;
- Tehke „Talust taldrikule“ poliitika terviklik ülevaade;
- Investeeri rohkem teadusuuringutesse ja tehnoloogia-arendusse, et muuta tervisliku ja taskukohase toidu tootmine keskkonnasõbralikumaks;
- Pakkuge toetusi ja laene põllumajandusseadmete innovatsiooniks kooskõlas keskkonnanäesmärkidega;
- Vähendage adminikoormust digitaliseerimise ja kosmosetehnika abil.

RAADAMISVABADE TOODETE MÄÄRUSE RAKENDAMINE TULEKS EDASI LÜKATA

Rakendamise ette valmistamiseks on vaja rohkem aega.

ELi roheleppest tulenevalt esitas 17. novembril 2021 ettepaneku võtta vastu määrus raadamisvabade toodete kohta (EUDR). Määrusega kehtestatakse hoolsuskohustus ettevõtjatele, kes viivad teatavaid kaupu või tooteid ELi turule või ekspordivad ELi-st. Nad peavad veenduma, et kaup on toodetud pärast 31. detsembrist 2020 raadamisele või metsa seisundi halvenemisele mittekuuluv maal vastavalt tootjariigi seadustele. Määrus on suunatud kuuetele kaubale (soja, veiseliha, palmiõli, puit, kakao ja kohv) ja mõnedele nendest saadud toodetele (nt nahk, šokolaad või mööbel). Liikmesriigid vastutaksid jõustamise ja eeskirjade eiramise korral karistuste määramise eest (nt trahvid, kaupade konfiskeerimine, nende müügist saadud tulu konfiskeerimine ja ajutine riigihangetest väljajätmine). Luuakse võrdlusuuringusüsteem, mis jagaks riigid kolme kategooriasse (madal, standardne ja kõrge risk). Ettevõtjate ja liikmesriikide ametiasutuste kohustused varieerusid vastavalt riskitasemele, mida tootjariik kujutab; madala riskitasemega riikide puhul oleks hoolsuskohustused lihtsustatud ja kõrge riskiga riikide puhul toimiks tõhus kontroll.

Euroopa Parlament kinnitas ENVI komitees valminud raporti plenaaristungil 12. juulil 2022. a. ELi Nõukogu võttis üldise lähenemisviisi vastu 28. juunil 2022. Kaasseadusandjad leppisid kokku laiendada määruse reguleerimisala kummile, söele, trükitud paberitoodetele ja mitmetele palmiõli derivaatidele, nagu parlament ette pani. Maisi ja biokütuste võimalikku kaasamist selle reguleerimisalasse, laiendamist teistele looduslikele ökosüsteemidele ja vajadust kehtestada finantsasutuste erikohustusi hinnatakse hiljemalt kaks aastat pärast määruse jõustumist. Kokkulepe kiitis heaks parlamendi täiskogu 19. aprillil 2023 ja nõukogu 16. mail. Lõppakt allkirjastati 31. mail ja avaldati 9. juunil Euroopa Liidu Teatajas. Peamised kohustused hakkavad kehtima alates 30. detsembrist 2024, mikro- ja väikeettevõtetel 30. juunist 2025.

MÄÄRUSE RAKENDAMISE OSAS VALITSEB ENDISELT EBASELGUS

EL tasandi põllumeeste ja metsanduse esindusorganisatsioonid tegid käesoleva aasta 10. juulil avalduse, milles nõuavad raadamisvabade toodete määruse rakendamise edasi lükkamist. Kuigi allkirjutanud toetavad täielikult võitlust metsade hävitamise vastu, on ettevõtjad, kauplused ja pädevad asutused vähem kui kuus kuud enne uute kohustuste jõustumist silmitsi olulise õigusliku ja turu ebakindlusega. Ei ole ikka veel piisavaid vastuseid korduvatele üleskutsetele, mis on esitatud viimase aasta jooksul alates määruse jõustumisest. Oleme palunud selgust, määruse toimivat ja ühtlustatud rakendamist. Lisaks oleme rõhutanud, kui oluline on muuta EL-i infosüsteem kasutajate nõudmistele vastavaks ja et võrdlusuuringud oleksid enne rakendamist valmis, eriti madala riskitasemega riikide jaoks.

PUUDUVAD VAHENDID JA ETTEVALMISTUS TOOVAD KAASA TURUTÖRKED

Ebapiisavad ja puuduvad vahendid ning rakendamiseks ettevalmistamise liiga lühike aeg hakkavad tõenäoliselt põhjustama tõsiseid häireid ELi ja maailma turgudel. See mõjutab Euroopa esmatootjate ja tööstuse konkurentsivõimet ning nõrgestab varustuskindlust, tekitades tarbekaupade osas täiendavat inflatsioonisurvet, mis tuleneb turulepääsu kaotamisest olulistele ELi toidu, sööda ja metsa tarneahelatele.

EUDRi rakendamisega tegelevad operaatorid ja kauplused on juba mitu kuud kutsunud Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles eraldama asjakohaseid ressursse, kiirendama ettevalmistusi, töötama välja toimivaid lahendusi ja andma vajalikke selgitusi nii määruse üldnõuete kui ka kaubaspetsiifiliste probleemide kohta. Kõik tarneahelas osalejad peavad saama sellised selgitused, et kohandada oma tavasid määrusega vastavusse ja seda ei saa teha mõne nädala või kuu jooksul.

Ülalmainituga seoses on täna ülimalt oluline, et komisjon võtaks vajaliku aja, et läbi vaadata määruse rakendamise ajakava ja valmisolek. Euroopa Komisjon peab looma ühtse arusaama määruse mõjust kõikidele liikmesriikidele ja osalejatele, sealhulgas VKEdele, ning looma tõhusad vahendid nõuete täitmiseks. Lisaks peavad komisjon ja liikmesriigid kehtestama mehhanismi, mis sisaldab tõhusaid meetmeid tarneahela võimalike häirete ja turulepääsu tõkete kõrvaldamiseks.

Foto: Pixabay

UUED GENOOMITEHNIKAD EI OLE VEEL HEAKSKIITU LEIDNUD

ELi Nõukogu ei ole saavutatud kokkulepet õigus-teksti osas, mis peaks olema edasise töö aluseks.

Et viia GMOsid käsitlevad ELi kehtivad õigusaktid kooskõlla uute arengutega, esitas Euroopa Komisjon 5. juulil 2023 määruse ettepaneku uute genoomitehnikate (UGT) abil saadud taimede kohta. See algatus hõlmab taimi, mis on toodetud sihitud mutageneesi teel (tehnikate kogum, mis võimaldab genoomi modifitseerida ilma võõr-DNA-d sisestamata), sealhulgas cis-genees (organismi geneetilise materjali modifikatsioon, mille järjestus on pärit samast või tihedalt seotud liigist). Ettepanek ei hõlma taimi, mis on saadud UGT-de abil, mis toovad sisse mitteristuvate liikide geneetilist materjali (transgenees). Selliste tehnikate suhtes kohaldatakse jätkuvalt kehtivaid GMO-sid käsitlevaid õigusakte.

Komisjoni ettepanek jagab UGT taimed kahte kategooriasse: 1. kategooria UGT taimed, mida peetakse samaväärseteks tavaliste taimedega, kui need erinevad emataimest kuni 20 geneetilise modifikatsiooni võrra, ja 2. kategooria UGT taimed ehk kõik muud UGT kaudu saadud sordid. UGT-taimede tahtliku ringlusse laskmise ja turuleviimise suhtes kohaldatakse ühte kahest menetlusest: kontrollimine (1. kategooria UGT taimede puhul), et teha kindlaks samaväärsus tavataimedega, ja luba (2. kategooria UGT taimede puhul). Mahepõllumajanduslikus tootmises käsitletakse 1. kategooria UGT taimi siiski GMOdena.

EUROPARLAMENT KINNITAS SEISUKOHA, KUID NÕUKOGU ON UMMIKSEISUS

Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjon (ENVI) võttis 24. jaanuaril 2024 vastu Jessica Polfjardi (EPP, Rootsi) koostatud raporti. 7. veebruaril 2024 kinnitas Euroopa Parlamendi täiskogu 307 poolt-, 263 vastu- ja 41 erapooletuga oma läbirääkimispositsiooni. Parlamendiliikmed säilitasid ettepaneku üldise ülesehituse. Nad pooldavad ka kõigi UGT-

taimede, taimse materjali, nende osade, geneetilise teabe ja selles sisalduvate protsessiomaduste patentide täielikku keelustamist, et vältida õiguskindlusetust, kulude suurenemist ning põllumajandustootjate ja aretajate sõltuvust UGT-taimede loojatest. Samuti tuleb 2025. aasta juuniks koostada aruanne patentide mõju kohta põllumees- te ja aretajate juurdpääsule taimsele paljundusmaterjalile ja esitatada seadusandlik ettepanek intellektuaalomandi õigusi käsitlevate ELi eeskirjade vastavalt ajakohastamiseks.

Nõukogus ei ole ELi põllumajandusministrid seni ühisele seisukohale jõudnud. Eesistujariigi Belgia esitatud erinevad kompromisstekstid ei suutnud ummikseisust välja tulla. Kuna institutsioonidevahelised läbirääkimised ei alanud, lõpetas parlament esimese lugemise ja kinnitas oma seisukoha 24. aprillil 2024 toimunud hääletusel. Alates 1. juulist 2024 on nõukogu eesistujariigiks oleva Ungari eesmärk jätkata läbirääkimisi selle toimiku üle.

MUREKOHAD JA EDASISED SAMMUD

Edasise arutluse all on näiteks küsimused, milliseid täiendavaid kriteeriume saab kasutada tavataimedega sarnasuse tuvastamiseks pikaajalise ohutuse huvides; kas on võimalik lihtsustatud riskihindamise menetluse lisamine 1. kategooria UGT taimede ja toodete jaoks; kuidas käsitleda UGT abil saadud nn metsikuid taimi; UGT taimede ja sööda märgistamise küsimused jpm. Seni ei ole saavutatud kokkulepet õigusteksti osas, mis peaks olema tulevase töö aluseks. Töö jätkub septembris.

PÖLLUMEHED VAJAVAD KIIRESTI UGT SEADUSANDLUST

Copa-Cogeca hinnangul on kahju, et Belgia eesistumise ajal jäi hea võimalus UGT määrus kinnitamata ja kutsub nõukogu üles võtma selles küsimuses vastutust. Ilma UGT-sid käsitlevate ELi õigusaktideta ei saa ELi põllumajandustootjad kasutada üht olulist vahendit kliimamuutustega kohanemiseks ja taimekaitsevahendite kasutamise riski vähendamise eesmärkide täitmiseks. Selle mahajäämusega seab EL ka Euroopa põllumajandustootjad ebasoodsasse konkurentsiolukorda võrreldes kolleegidega kolmandatest riikidest.

FAO TOIDUHINNAINDEKS AUGUSTIS VEIDI LANGES

Euroopa Liidus on kehv teravilja-aasta

FAO toiduainete hinnaindeks (FFPI) oli 2024. aasta augustis 120,7 punkti, mis on veidi väiksem kui juulis. Ajaloolise tasemega võrreldes oli FFPI augustis keskmiselt 1,1 protsenti madalam kui aasta tagasi ja 24,7% madalam kui 2022. aasta märtsis saavutatud tipp 160,3 punkti.

TERAVILI

FAO teraviljahinnaindeks oli augustis keskmiselt 110,1 punkti, mis on 0,6 punkti (0,5 %) vähem kui juulis ja 14,9 punkti (11,9 %) vähem võrreldes 2023. a. augusti väärtusega. Ülemaailmsed nisu ekspordihinnad langesid võrreldes eelmise kuuga, peegeldades loidu rahvusvahelist nõudlust ja tugevat konkurentsi ekspordijate vahel, eriti Musta mere piirkonna konkurentsivõimelise hinnaga tarnete tõttu. Madalamale hinnale aitas kaasa ka Argentiina ja Ameerika Ühendriikide oodatust suurem nisutoodang. Seevastu maisi maailmaturuhinnad veidi tõusid, mis oli peamiselt tingitud murest kuumalainete mõjust saagikusele Euroopa Liidus ja mõnedes USA osariikides. Kaasa aitasid ka väiksemad sisetarned Ukrainas koos riigi tootmisprognoosi allapoole korrigeerimisega. Odra maailmaturuhinnad langesid, sorgo hinnad aga tõusid.

PIIM JA PIIMATOODED

FAO piimatoodete hinnaindeks oli augustis keskmiselt 130,6 punkti, mis on 2,8 punkti (2,2 %) rohkem kui juulis ja 16,3 punkti (14,2 %) rohkem kui aasta tagasi. Kõikide piimatoodete rahvusvahelised hinnanoteeringud tõusid augustis, kusjuures enim tõusid täispiimapulbri hinnad seoses impordinõudluse kasvuga hetketarnete järele ja väikestest laovarudest suuremates tootmispiirkondades. Või ja lõssipulbri rahvusvahelised hinnad tõusid ning või noteeringud jõudsid kõigi aegade kõrgeimale tasemele, mida toetas suurenenud nõudlus lähi- ja pikaajaliste tarnete järele ning teatav ebakindlus piimavarude piisavuse osas Lääne-Euroopas hoolimata Okeania hinnanoteeringute langusest nõudluse vähenemise ja piimatarnete hooajalise suurenemise ootuste tõttu. Samal ajal tõusid maailma juustuhinnad, mille põhjuseks olid piiratud varud ja väiksem juustutootmine Euroopas ning suurenenud ülemaailmne impordinõudlus.

Foto: Pixabay

TAIMEÕLID

FAO taimeõli hinnaindeks oli augustis keskmiselt 136,0 punkti, mis on 1,0 punkti (0,8%) kõrgem eelmisest kuust ja saavutas kõrgeima taseme alates 2023. aasta jaanuarist. Marginaalne tõus kajastas peamiselt palmiõli maailmaturu kõrgemaid hindu, mis kompenseeris madalamaid soja-, päevalille- ja rapsiõli noteeringuid. Päevalille- ja rapsiõli maailmaturuhinnad langesid, mis peegeldab ülemaailmse nõudluse aeglustumist ja hooajalist rapsiseemnete koristussurvet Kanadas.

LIHA

FAO lihahinnaindeks oli augustis keskmiselt 119,5 punkti, mis on 0,9 punkti (0,7%) vähem kui juulis, kuid on siiski 4,3 punkti (3,7%) kõrgem eelmise aasta vastavast väärtusest. Linnuliha rahvusvahelised hinnanoteeringud langesid augustis, peegeldades Newcastle'i haigusega seotud vabatahtliku ekspordi peatamise püsivat mõju Brasiilia hinnanoteeringutele, hoolimata sellest, et valitsus kuulutas haiguspuhangu lõppenuks nädal pärast selle väljakuulutamist. Sealiha maailmaturuhinnad langesid teist kuud järjest nõrga impordinõudluse tõttu suurtes tootmispiirkondades suurte ekspordikoguse saadavuse tõttu. Pärast kolm kuud kestnud järsku tõusu langesid rahvusvahelised lambalihahinnad augustis vähesel määral importostude aeglustumise tõttu, eriti Hiina poolt. Seevastu veiseliha maailmaturuhinnad veidi tõusid Okeania tapaloomade sesoonselt vähenenud tarnete mõju tõttu.

ELI TERAVILJASAAK ON KEHV

Copa-Cogeca teravilja ja õlikultuuride töörühma eksperdid ennustavad 2024. aastaks ELi teravilja jaoks väga kehva aastat. Juulis esitatud hinnangu kohaselt peaks EL 27 teraviljatoodang jõudma 257,3 miljoni tonnini, vähenedes 2023. aasta saagiga võrreldes -4,7%. Õliseemnete toodang võib langeda -1,0% ehk 31,9 milj. tonni võrra ja valgukultuuride toodang 13% ehk 3,9 miljonit tonni. Põhjapoolsetes liikmesriikides (Belgia, Prantsusmaa, Taani, Saksamaa) ja Kesk- ning Ida-Euroopa on tootmine vähenenud, mõnel pool drastiliselt (-3 milj. t Poolas, -9 milj. t Prantsusmaal), mida ei kompenseeri Hispaania tootmise kasv võrreldes 2023. aastaga (+3 miljonit tonni). Kokkuvõttes on see halvem tulemus, kui 2023. aastal (mis oli kehv aasta), aga ka allapoole viimase 5 aasta teraviljatoodangu keskmist (-8,4%). Mitmed liikmesriigid on avaldanud soovi avada ÜPP kriisireserv, et maksta teraviljatootjatele kompensatsiooni kehva saagi eest.

Foto: Pixabay

KAS HEIDETE KAUPLEMIS- SÜSTEEM SOBIB PÖLLUMAJANDUSELE?

Copa-Cogeca vaeb komisjoni uuringu põhjal pakutavaid poliitikavalikuid

Euroopa Komisjon tellis hiljuti uuringu, et uurida võimalust kohaldada „saastaja maksab“ (*polluter-pays-principle*, PPP) pariteeti põllumajandussektoris süsiniku ülempiiri ja kauplemise süsteemi kaudu. Teistes sektorites on PPP-d juba rakendatud saastekvootidega kauplemise mehhanismi (ETS ja ETS2) kaudu.

Uuringus "Põllumajanduse heitkoguste hinnakujundus ja kliimameetmete premeerimine põllumajanduse ja toiduainete väärtusahelas" uuritakse heitkogustega kauplemise süsteemi loomist (olemasolevast ELi heitkogustega kauplemise süsteemist eraldi), et aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele põllumajandus- ja toiduainesektoris (AgETS). Uuringus esitatud viis poliitikavalikut on kombineeritud süsinikupõllunduse krediidiühikutega, et pakkuda põllumajandustootjatele ja maaomanikele rahalisi stiimuleid.

UURINGU TULEMUSTENA PAKUTAKSE VIIT POLIITIKAVALKUT

1. Kõikide kasvuhoonegaaside ETS. Sisaldab kõikidest põllumajandusallikatest pärinevaid heiteid. Kaetud gaasid: CO₂, CH₄, N₂O. Põllumajandusettevõtete energiakasutus ei arvestata, põllumajandusettevõtetes kasutatavast kütusest pärit CO₂ heitkogused peaksid kuuluma ETS2 alla. Sihtgrupp (st saastamise eest maksjad) on põllumehed (isikud, kes saavad kasu ÜPP maksetest ehk aktiivsed põllumajandustootjad). Ülempiir seatakse põllumajanduse koguheitetele, mis põhineb ajaloolistel heitkoguste andmetel ja prognoositud tulevastel vähenemistel. Parameetrid hõlmavad heitkoguste kogupiiranguid, sektoripõhiseid piirnorme ja vähendamise ajakavasid.

2. Loomakasvatuse ETS. Keskendutakse kariloomade kasvuhoonegaaside heitkogustele. Hõlmab enterokäärimisel tekkivaid CH₄ ning sõnnikukäitlusest tulenevaid N₂O ja CH₄ heiteid. Sihtgrupp on loomakasvatajad. Piirmäär seatakse kariloomade heitkogustele, mis põhineb loomade arvul, tüüpidel ja heiteteguritel.

3. Turbaalade ETS. Suunatud põllumajanduses kasutatavatest turbaaladest õhku paiskuvatele heitkogustele. Kaetud on gaasid CO₂, CH₄ kuivendatud turbaaladelt. Sihtgrupp: põllumajandustootjad, kes kasutavad turbaalasid. Põhimõtteliselt oleks võimalik lubada liikmesriikidel endil kehtestada oma turbaalade heidetete riiklikud ülemmäärad, kui neil on ka kohustus pingutuste jagamise määrase kohaste meetmetega leevendada võimalikke puudujääke.

4. Sisendite ETS, näiteks väetised ja loomasööt. Söödarnijad saavad vähesel määral mõjutada ainult nende sööta ostvate põllumajandusettevõtete enterokäärimisest tulenevaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Keskendutakse ainult sünteetilistele väetistele, kuna orgaanilised väetised koosnevad valdavalt kogutud sõnnikust, mida eelnevad tarnijad ei saa mõjutada. Kaetud gaasid: CO₂, N₂O. Sihtgrupp: tootjad ja importijad ning turustajad ja/või müüjad. Sisendite heitkoguste piirmäär seatakse tootmismahtude ja heite intensiivsuse alusel.

5. Järgmise etapi (töödeldud) toodete ETS. Kehtib loomse päritoluga põllumajandustoodete heitkoguste suhtes. LULUCF-i alla kuuluvad heitkogused, mis tekivad enne liha- ja piimatootmist (nt seoses toorainega) on sellest valikust välja jäetud. Sihtgrupp on loomakasvatussaaduste töötlev tööstus ja jaekaubandus, kaetud gaasid: CO₂, CH₄. Heitkoguste ülempiir kehtestatakse varasemate heitkoguste ja tootmismahude põhjal.

COPA-COGECA HINNANGUL PAKUTUD VALIKU- VARIANDID PÖLLUMAJANDUSELE EI SOBI

Kuigi arutelud on alles algusjärgus ja mitte mingeid siduvaid otsuseid ei ole langetatud, hindavad Copa-Cogeca liikmed uuringu tulemusena pakutud variante ebasobivaks. Põllumajandussektori heiteid ei ole iialgi võimalik nullini vähendada (eemaldada) ilma tootmist lõpetamata, seega heidetega kauplemine sellisel kujul ei ole põllumajanduses kohaldatav. Copa-Cogeca ootab toimivate lahenduste pakkumist väljaspool heidetega kauplemise süsteemi. Arutelu jätkub, oodatakse liikmesorganisatsioonide kaastööd.

**Põllumajandussektori heiteid
ei ole iialgi võimalik
täielikult eemaldada
ilma tootmist lõpetamata.**

Foto: Pixabay

TAANI KEHTESTAB SÜSINIKU- MAKSU LOOMAKASVATUS- SEKTORILE

Toetatakse maakasutuse muutumist

Taani kehtestab valitsuse ja kodanikuühiskonna rühmade vahel käesoleva aasta juunis saavutatud kokkuleppe tulemusena revolutsioonilise süsteemi põllumajandussektori saaste vähendamiseks, mis sisaldab maakasutuse muutmist ja maksu kehtestamist kariloomade heitkogustele. Kogu kavandatud jõupingutus peaks vähendama Taani CO₂ heitkoguseid 2030. aastaks 1,8 miljoni tonni võrra. Nn Rohelise Taani kokkuleppe sõlmisid Taani Põllumajandus- ja Toidunõukogu, Taani Looduskaitseliit, Toiduliit NNF, Dansk Metal, Dansk Industri, kohalikud omavalitsused ning kogu valitsus. Osapooled leppisid kokku Taani maa-ala ajaloolises ümberkorraldamises, pakkudes rohkem ruumi loodusele ning paremad tingimused elurikkuse ja joogivee kaitseks. Samuti nõustasid nad, et Taanil peab olema ka tulevikus tugev ja konkurentsivõimeline põllumajandus- ja toiduainesektor.

KARILOOMADE SÜSINIKUHEITE MAKS KASVAB JÄRK-JÄRGULT

Pooled leppisid kokku CO₂ maksu kehtestamises kariloomade heitkogustele. Kavandatav määr on 2030. aastal 300 Taani krooni (40,20 €) CO₂ tonni kohta, mis tõuseb 2035. aastal 750 Taani kroonini (100,50 €) tonni CO₂ kohta, kusjuures maksusoodustus on 60%. Tegelik maks on seega 2030. aastal 120 Taani krooni (16,08 €) tonni CO₂ kohta, mis tõuseb 2035. aastal 300 Taani kroonini (umbes 40 euroni) tonni CO₂ kohta. Taani valitsus peaks ELi tasandil pingutama, et tagada üleuroopaline põllumajanduse heitkoguste reguleerimine koos põllumajanduse heitkogustega kauplemise süsteemiga. Taani riiklik maks oleks sel juhul sellise süsteemiga kooskõlas.

MAAKASUTUSE MUUTMIST TOETATAKSE RAHALISELT

Umbes 40 miljardit Taani krooni (5,4 miljardit €) eraldatakse uuele Rohelise Maastiku Fondile, et toetada uue metsa istutamist 250 000 hektaril, turbaalade taastamist 140 000 hektaril, maa sihtotstarbe edasist muutmist ja lämmastiku vähendamisele suunatud maa ostmist. Samuti plaanib valitsus eraldada 9,4 miljardit Taani krooni

Taanlaste soovitus: kui teie riigil toetusraha ei ole, ärge süsinikumaksu rakendage!

(1,2 miljardit €) 70 000 ha süsinikurikka turba-ala taastamiseks. Et julgustada põllumehi turbaaladest loobuma, kehtestatakse alates 2028. a. süsinikdioksiidirikaste turbaalade heitkoguste maks 40 Taani krooni (5,36 €) CO₂ tonni kohta. See hakkab kehtima ainult nendele põllumees-tele, kes turbaalade taastamises ei osale.

TÄIDETAKSE ELI VEEPOLIITIKA RAAM-DIREKTIIVI EESMÄRGID

Senisest suurema osa põllumajandusmaa metsaks muutmise võimaldab kahel kolmandikul Taani vetel täita ELi veepoliitika raamdirektiivi eesmärgid aastaks 2027 ning see on tee direktiivis ette nähtud hea ökoloogilise seisundi eesmärgi täitmiseks aastaks 2030. Osapooled leppisid kokku ka vajaduses kiirendada uute kliimatehnoloogiate ja -algatuste väljatöötamist.

ARLA FOODS EELISTANUKS VABA-TAHTLIKKE MEETMEID

Taani põllumajandusühistu Arla Foods usub, et kliimaeesmärke on võimalik saavutada vabatahtlike meetmete abil. Ettevõtte juht Peder Tuborgh rõhutas, et neil on selge plaan ja nad on juba saavutanud märkimisväärseid tulemusi CO₂ vähendamisel. Tuborgh kiitis Taani põllumajanduse ja toiduainetööstuse nõukogu koostööd valitsusega rohepöörde osas. Arla premeerib oma farmereid, kes rakendavad kliima- ja jätkusuutlikkuse meetmeid, suurendades nende tasu piima eest. Tuborgh rõhutas, et talunikke, kes teevad kõik võimaliku heitmete vähendamiseks, ei tohiks maksustada.

TAANI PÕLLUMEHED TEISTELE RIIKIDELE SÜSINIKUMAKSU EI SOOVITA

Taani Põllumajandus- ja Toidunõukogu põllumeeste esindajad hindavad läbirääkimisi viljakaks ja on lõpptulemusega rahul. Väidetavalt moodustab põllumajandussektori heide Taani kogu süsinikuheitest 35%, mistõttu on avalikkuse surve heite vähendamiseks suur ning ka põllumehed mõistavad, et vajalik on astuda samme vähendamise suunas. CO₂ maksu rakendamist nad teistele riikidele siiski ei soovita ning peavad selle süsteemi kehtestamist võimalikuks ainult tänu asjaolule, et Taani valitsusel on huvi ja võimekust maakasutuse muutmise eest toetusi maksta. Kui teie riigil toetusraha ei ole, ärge süsinikumaksu oma kodus proovige, kõlas taanlaste soovitus.

Foto: erakogu

ELLI TSIFOROU NIMETATI COPA-COGECA UUEKS PEASEKRETÄRIKS

Uus peasekretär alustab tööd septembris

Pärast pikaajalise peasekretäri Pekka Pesoneni ametist lahkumist 2024. aasta veebruaris alanud värbamisprotsessi järel otsustasid ELi põllumeeste organisatsioonide ja ühistute esindajad üksmeelselt usaldada organisatsiooni ohjad kreeklanna Elli Tsiforoule. Tema kandidatuur kiideti ühehäälselt heaks tänu tema pikaajalistele teadmistele Euroopa Liidu ning riikide põllumajanduspoliitika ja -organisatsioonide toimimisest. Temast sai esimene naine, kes on sellel ametikohal alates sekretariaadi loomisest 1962. aastal.

Kreekas ning Prantsusmaal läbitud meedia- ja kommunikatsiooniõpingute järel pühendas Elli Tsiforou oma karjääri põllumeeste ja ühistute huvide kaitsmisele riiklikul ja Euroopa tasandil. Elli Tsiforou on töötanud Euroopa ja Kreeka parlamendi poliitikanõunikuna ning Kreeka turismi- ja kultuuriministri kantselei personaliülemana. Viimased 10 aastat on ta olnud seotud Kreeka organisatsiooniga GAIA Epicheirein, töötades Kreeka põllumeeste ja riigiühistute huvide kaitsel esmalt ELi asjade juhina ning seejärel peadirektori ja tegevjuhi. Copa-Cogeca töörühmadega tihedalt seotud Elli Tsiforou on alates 2020. aastast ka Cogeca koostöö koordineerimiskomitee esinaine ning selles rollis on ta silma paistnud dünaamilisuse ja võimega saavutada kompromisse.

EESTIL TÄITUS 20 AASTAT EUROOPA LIIDUS

Copa-Cogeca liikmed tähistasid sündmust toidupeoga

27. juunil korraldas EPKK esindus Brüsselis koos Copa-Cogeca liikmetega Lätist, Leedust, Poolast, Ungarist, Tšehhi Vabariigist, Slovakiast ja Sloveeniast meeleoluka vastuvõtu, et tähistada koos meie Euroopa Liiduga liitumise 20. aastapäeva. Rõõm oli jagada seda erilist hetke eurosaadikute, Euroopa Komisjoni esindajate, diplomaatide, heade kolleegidega Copa-Cogecast ja teistest ELi organisatsioonidest koos suurepärase võimalusega tervitada kohapeal ka Copa-Cogeca uut peasekretäri Elli Tsiforou't! Meeleolukas õhtu oli täis maitseelamusi, meenutusi ja viktoriini põnevate küsimustega kõikide riikide kohta. Iga riik kattis oma laua. Eesti laual pakkusime meie toidukultuuri pärlle: Eesti Pagari musta leiba Saaremaa Piimatööstuse võiga, katteks kas Linnamäe Lihatööstuse külmsuitsu pödrasink või DGM Shippingu „Briisi“ vürtsikilu. Maitsta sai veel Saaremaa Piimatööstuse Kadakajuustu, Minna Marmelaadi „Metsade maitseid“, Tartu Milli kamajahust kohapeal valmistatud kamavahtu. Joogipoolelt kujunes populaarseks Vinkymoni ebaküdoonia limonaadid, mis üllatasid värse ja vähemagusa maitsega. Loomulikult oli kaasas ka paljude jaoks tuntud ja oodatud liköör „Vana Tallinn“ ning viin „Moe Mahe 1886“, mis kannab Euroopas tuntud ja tunnustatud geograafilist päritolumärgist. Külalised kiitsid meie toitude puhtaid ja tugevaid maitseid. Suur tänu kõigile, kes kaasa aitasid!

Foto: erakogu

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee